

Handläggare: Hans Cagnell

Yttrande över motion av Lena-Maj Anding m.fl. (MP) angående projekt med djurstödd terapi inom psykiatrisk verksamhet

Ärendet

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen.

Ärendet har beretts av programberedningen psykiatri och missbruk.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens synpunkter

Motionären föreslår att landstinget skall stödja och stimulera användandet av djur inom ett antal vårdverksamheter. Det finns idag både erfarenhetsmässig kunskap och vetenskapligt stöd för påståendet att djur kan ha hälsofrämjande effekter för människan också i vård situationer, hävdar motionären, som därför föreslår att landstingsfullmäktige beslutar

att landstinget genomför ett eller flera projekt med djurassisterad terapi inom den psykiatriska vården och inom beroendevården i Stockholms läns landsting

att landstinget undersöker intresset för att stödja en försöksverksamhet med psykiatriska signalhundar i samarbete med Hjälpmedelsinstitutet

att det i samband med ovanstående projekt tas fram riktlinjer för djurassisterad terapi och användningen av service- och signalhundar i vården inom Stockholms läns landsting.

2009-11-17

I motionen hänvisas till Manimalisrapporten 2009. Manimalis är en ideell organisation i Sverige som tillhör det internationella nätverket International Association of Human-Animal Interaction Organizations (IAHAIO) vars syfte är att öka kännedomen om sällskapsdjurens positiva effekter på människa och samhälle. Manimalisrapporten 2009 ger en översiktsbild av forskning om sällskapsdjurens positiva effekter, verksamheter där djur används för att få människor att må bättre, antalet sällskapsdjur i Sverige, utbildningar för att arbeta med sällskapsdjur m.m.

I rapporten refereras ett antal forskningsstudier från Sverige om bl.a. ridning vid rehabilitering efter stroke, vid smärta och ångest, vid autism m.m. Effekten av projekten är genomgående god, deltagarna mår betydligt bättre efter projekten än före. Men studierna är få och antalet deltagare i de enskilda projekten är lågt. Rent vetenskapligt är därför evidensen för metodernas effektivitet låg. Däremot kan man säga att det föreligger viss beprövad erfarenhet inom området.

I våra nordiska grannländer har färre liknande studier gjorts. I rapporten refereras en rad rapporter från en internationell konferens i Tokyo 2008. Ett antal försök med ridning, hundägande, barn och djur m.m. och olika målgrupper beskrivs och här framkommer liknande resultat som i de svenska försöken - djuren bidrar till minskade psykiska besvär, sänkt blodtryck, bättre sömn, färre läkarbesök, bättre lärande, större empatisk förmåga etc. Men även dessa studier är tämligen få och antalet deltagare i de enskilda projekten är lågt. Rent vetenskapligt är därför evidensen för metodernas effektivitet låg, men man kan även här säga att det föreligger viss beprövad erfarenhet inom området.

Några av de senare studierna avser psykiatriska målgrupper i vidaste bemärkelse, såsom personer med demens, psykisk sjukdom, självmordsnära, intellektuellt funktionshindrade m.fl. Att använda djur som en del av behandlingen för dessa målgrupper har i de nämnda studierna visat sig bidra till ett förbättrat hälsotillstånd och en höjd funktionsnivå.

Som framgår har de refererade studierna tillkommit genom lokala initiativ. Effekterna är genomgående positiva – deltagarna mår bättre fysiskt och psykiskt, blodtrycket sjunker, man sover bättre, får bättre kontakt med andra och behöver söka läkarvård mindre ofta.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns viss beprövad erfarenhet av att använda djur som en del av behandlingen inom psykiatrisk verksamhet, men då alltför få studier har gjorts är den vetenskapliga evidensen låg.

2009-11-17

Enligt motionärens förslag ska Stockholms läns landsting initiera projekt inom området djurassisterad terapi i psykiatrisk vård och beroendevård, stödja försöksverksamhet med psykiatriska signalhundar samt ta fram riktlinjer för djurassisterad terapi och användning av service- och signalhundar i länet.

Förvaltningen ser att det behövs betydligt fler forskningsstudier kring djurassisterad terapi inom den psykiatriska vården och beroendevården innan denna behandlingsmetod kan sägas vara vetenskapligt baserad.

Praktiska försöksverksamheter med psykiatriska signalhundar kan startas av vårdgivare inom psykiatri och beroendevård på eget initiativ. Landstinget kan inte initiera införandet av nya behandlingsformer med låg evidens inom vårdgrenar där regionala och nationella vårdprogram finns utarbetade.

De studier som hittills gjorts med djur i vård och omsorg är emellertid positiva, varför fler projekt i samma riktning bör startas. Allmänpsykiatrins och beroendevårdens verksamheter bör studera de hittillsvarande erfarenheterna, bygga på dessa och gå vidare genom att starta nya försöksverksamheter. Därvid bör man ta hjälp av kompetenta forskare så att evidensen för användning av djur i vården på sikt ökar.

Catarina Andersson Forsman

Olle Olofsson